

T 1 A.4 VERWIJDEREN CORPUS ALIENUM ZONDER HULPMIDDELEN

DOEL

Vrijmaken van de ademweg door het verwijderen van een corpus alienum (=vreemd voorwerp) uit de luchtwegen.

CONTRA-INDICATIES

Bij bovengenoemde indicaties geen.

MOGELIJKE COMPLICATIES

Kneuzingen door te hard uitvoeren of de handen verkeerd te plaatsen.

OPMERKINGEN

- De handeling moet snel worden uitgevoerd (A-probleem).
- Voor de handelwijze bij baby's en het verwijderen van een corpus alienum met hulpmiddelen zijn aparte handelingsschema's opgenomen (zie handelingen T 1 A.5 en T 1 A.7).
- De kracht van de stoten dient aangepast te zijn aan grootte en gewicht van de patiënt.

WERKWIJZE

Vorbereiding	Goed	Niet goed: opmerking
Stel vast dat een corpus alienum de luchtweg obstrueert: doe indien nodig mondinspectie (vaak blijkt dit uit houding patiënt en omstandigheden).		
Licht de patiënt zo mogelijk in.		
Bij een aanspreekbare patiënt:		
• Ga achter de patiënt staan.		
• Laat de patiënt het hoofd voorover buigen.		
OF		
Leg de patiënt zo mogelijk over iets heen (stoel, tafel, bed, schoot).		
Geef vijf krachtige stoten tussen de schouderbladen met het onderste deel van de vlakke hand.		

T 1 A.5 VERWIJDEREN CORPUS ALIENUM BIJ BABY'S, ZONDER HULPMIDDELEN

DOEL

Vrijmaken van de ademweg door het verwijderen van een corpus alienum uit de luchtwegen bij baby's.

CONTRA-INDICATIES

Bij bovengenoemde indicaties geen.

MOGELIJKE COMPLICATIES

Fractuur van de ribben of het sternum. Schade aan buikorganen door te hard de manoeuvre uit te voeren of de handen verkeerd te zetten. Dieper in de luchtwegen duwen van het corpus alienum.

OPMERKINGEN

- De handeling moet snel worden uitgevoerd (A-probleem).
- Er is geen verschil tussen patiëntjes die bij bewustzijn of bewusteloos zijn.
- Zorg voor goede steun van het lichaam van het patiëntje tijdens de gehele procedure.

WERKWIJZE

Vorbereiding	Goed	Niet goed: opmerking
Stel vast dat de oorzaak van ademhalings-problemen een corpus aliënum is.		
Neem het patiëntje met het buikje op de arm, het hoofdje in de hand en de beentjes aan weerszijden van de onderarm.		
Houd de arm iets schuin zodat het hoofdje iets lager hangt dan de rest van het lichaampje.		
Steun met de arm op het bovenbeen of zorg voor een andere stevige onderlaag.		
Geef vijf slagen tussen de schouderbladen met de palm van de vrije hand.		
Neem voldoende pauze tussen de slagen zodat de ribbenkast zich weer kan ontplooiën.		
Draai het patiëntje na vijf slagen op de rug, nu het hoofdje in de andere hand houdend en de rug liggend op de andere onderarm.		
Zet wijs- en middelvinger naast elkaar in de lengterichting op het sternum, ca. 1 vinger onder de tepellijn.		
Steun met de arm op het bovenbeen of zorg voor een andere stevige onderlaag.		
Druk met de vingers vijfmaal in korte, krachtige bewegingen Recht naar beneden en druk het sternum ca. 1,5-2,5 cm in.		
Open de mond van het patiëntje met de chin-lift methode en doe mondinspectie.		
Verwijder alleen zichtbare corpora aliena.		
Probeer beademing met een masker en ballon.		
Doorloop deze cyclus zo lang als het corpus alienum de luchtwegen blijft obstrueren.		
Overweeg snel vervoer of coniotomie als geen succes wordt geboekt, tijdens vervoer de bovengenoemde handelingen herhalend.		

T 1 A.6 HEIMLICH MANOEUVRE

DOEL

Vrijmaken van de ademweg door het verwijderen van een corpus alienum uit de luchtwegen.

CONTRA-INDICATIES

Bij bovengenoemde indicaties geen.

MOGELIJKE COMPLICATIES

Fractuur van de ribben. Schade aan buikorganen door te hard de manoeuvre uit te voeren of de handen verkeerd te zetten.

WERKWIJZE

Vorbereiding	Goed	Niet goed: opmerkingen
Stel vast dat een corpus alienum de luchtweg obstrueert; doe indien nodig mondinspectie (vaak blijkt dit uit houding patiënt en omstandigheden).		
Licht de patiënt zo mogelijk in.		
Bij een aanspreekbare patiënt die staat of zit:		
Ga achter de patiënt staan.		
Maak met één hand een vuist.		
Leg de vuist met duim en wijsvingerzijde op de buik van de patiënt tussen de navel en het processus xiphoideus (zwaardvormig aanhangsel aan het borstbeen).		
Grijp met de andere hand de vuist van de ene hand beet.		
Zorg dat je stevig staat; als iemand op een stoel zit kun je één knie tegen de rugleuning aandoen.		
Druk nu de patiënt krachtig tegen je eigen lichaam aan door de armen met een korte, krachtige beweging naar achteren en naar boven toe te trekken.		
Ontspan de armen, maar houd contact met de patiënt.		
Herhaal de beweging tot het corpus alienum verwijderd is of tot de patiënt te zwak wordt om te staan.		
Let erop dat de vuist niet verschuift en op de juiste plaats blijft.		
Bij een aanspreekbare patiënt die te zwak is om te staan.		
Leg de patiënt voorzichtig neer op zijn rug.		
Ga over de benen zitten of kniel aan één zijde van het lichaam.		
Leg één hand met de handpalm tussen navel en processus xiphoideus.		
Leg de andere hand met de handpalm op de handrug van de ene hand.		
Duw met gestrekte armen met een korte en krachtige beweging naar beneden en in de richting van het hoofd (abdominale stoot (abdominal thrust)).		
Blijf dit doen tot het corpus alienum verwijderd is of tot de patiënt bewusteloos raakt.		
Bij een bewusteloze patiënt		
Leg de patiënt zo mogelijk op de rug.		
Open de mond met de chin-lift-methode.		
Veeg met de vingers van de andere hand de mond uit.		
Probeer de patiënt met een masker te beademen. Als dit niet lukt dan oefen je druk uit op de buik:		
Ga over de benen zitten of kniel aan één zijde van het lichaam.		
Leg één hand met de handpalm tussen navel en processus xiphoideus (zwaardvormig aanhangsel).		
Leg de andere hand met de handpalm op de handrug van de ene hand.		
Duw vijfmaal met gestrekte armen met een korte en krachtige beweging naar beneden en in de richting van het hoofd.		

Blijf dit doen tot het corpus alienum verwijderd is of tot je twee cycli van vijf abdominale stoten gegeven hebt, dan schakel je over op verwijderen van het corpus alienum met hulpmiddelen.		
---	--	--

Vorbereiding	Goed	Niet goed: opmerkingen
Bij een kind (vanaf 1 jaar): Handel in principe hetzelfde als bij volwassenen, pas echter de kracht aan de lichaamsgrootte aan.		
Doe geen blinde reiniging van de mond: alleen als bij mondinspectie een corpus alienum gezien wordt, kan dit worden verwijderd.		
Let op voor verwarring met epiglottitis. Dan is elke handeling in de mond uit den boze.		
Bij een adipeuze patiënt die in liggende houding kan worden gebracht of reeds is: Zorg dat de patiënt op zijn rug ligt.		
Ga over de benen zitten of kniel aan één zijde van het lichaam.		
Leg één hand met de handpalm tussen navel en processus xiphoideus.		
Leg de andere hand met de handpalm op de handrug van de ene hand.		
Duw vijfmaal met gestrekte armen met een korte en krachtige beweging naar beneden en in de richting van het hoofd.		
Blijf dit doen tot het corpus alienum verwijderd is of tot je twee cycli van vijf abdominale stoten gegeven hebt, dan schakel je over op verwijderen van het corpus alienum met hulpmiddelen.		
Bij een adipeuze patiënt die niet in liggende houding gebracht kan worden:		
Ga achter de patiënt staan.		
Maak met één hand een vuist.		
Leg de vuist met duim en wijsvingerzijde op het onderste deel van het sternum van de patiënt (boven het processus xiphoideus).		
Grijp zo mogelijk met de andere hand de vuist van de ene hand beet.		
Zorg dat je stevig staat; als iemand op een stoel zit kun je één knie tegen de rugleuning aandoen.		
Druk nu de patiënt krachtig tegen je eigen lichaam aan door de armen met een korte, krachtige beweging naar achteren toe te trekken.		
Ontspan de armen, maar houd contact met de patiënt.		
Herhaal de beweging tot het corpus alienum verwijderd is of tot de patiënt te zwak wordt om te staan.		
Let erop dat de vuist niet verschuift en op de juiste plaats blijft.		
Bij een zwangere patiënte die staat of zit: Ga achter de patiënt staan.		
Maak met één hand een vuist.		
Leg de vuist met duim en wijsvingerzijde op het onderste deel van het sternum van de patiënt (boven het processus xiphoideus).		
Grijp met de andere hand de vuist van de ene hand beet.		
Zorg dat je stevig staat; als iemand op een stoel zit kun je één knie tegen de rugleuning aandoen.		
Druk nu de patiënt krachtig tegen je eigen lichaam aan door de armen met een korte, krachtige beweging naar achteren toe te trekken.		
Ontspan de armen, maar houd contact met de patiënt.		
Herhaal de beweging tot het corpus alienum verwijderd is of tot de patiënt te zwak wordt om te staan.		
Let erop dat de vuist niet verschuift en op de juiste plaats blijft.		
Bij een zwangere patiënte die ligt:		
Zet de handen als bij thoraxcompressie op het sternum.		
Druk krachtig recht naar beneden.		
Duw vijfmaal met gestrekte armen met een korte en krachtige beweging naar beneden en in de richting van het hoofd.		
Blijf dit doen tot het corpus alienum verwijderd is of tot je twee cycli van vijf abdominale stoten gegeven hebt, dan schakel je over op verwijderen van het corpus alienum met hulpmiddelen.		